

PESTPROTOCOL

Document	antipestprotocol
Auteur	vertrouwenspersoon
Beheerder	secretariaat
Vervaldatum	Aanpassing bij veranderende wet- en regelgeving of organisatiebelang
Status	datum
Voor advies naar MT	nov-17
Voor advies naar team	nov-17
Voorgen. besluit ter instemming MR	
Besluit MR	nov-17
Definitief besluit MT	nov-17
Datum aangepast	jul-22
Publicatie	ja zdwrole
Publicatie	ja website

INHOUD

INLEIDING	3
WANNEER SPREKEN WE OVER PLAGEN EN WANNEER OVER PESTEN?	5
PLAGEN.....	5
PESTEN	5
SIGNALEN VAN PESTEN.....	5
DE GEPESTE LEERLING, SIGNALEN.....	5
MOGELIJKE SIGNALEN VAN GEPEST WORDEN (OOK VAN BELANG VOOR OUDERS)	6
DE VERSCHILLENDE ROLLEN IN EEN PESTSITUATIE.....	6
DE 5 SPOREN AANPAK	8
PREVENTIEVE AANPAK	11
CURATIEVE AANPAK	12
DIGITAAL PESTEN OFWEL CYBERPESTEN	16
LEERLING	18
PEST	18
III - TIPS VOOR LEERLINGEN	20
BETROKKEN FUNCTIONARISSEN	22

INLEIDING

Voor u ligt het anti-pestprotocol van Lyceum Elst. Dit protocol is enerzijds om inzichtelijk te maken hoe er op Lyceum Elst wordt gehandeld in geval van pesten, anderzijds dient het om tal van preventieve maatregelen onder de aandacht te brengen.

Lyceum Elst is een school voor mavo, havo en vwo leerlingen en neemt nadrukkelijk stelling in tegen pestgedrag. Uit onderzoek¹ blijkt dat onder deze leerling populatie niet meer wordt gepest dan op andere niveaus. In zijn algemeenheid blijkt dat jongens wat meer pesten dan meisjes. Daarnaast weten we dat op een gestructureerde en constructieve wijze omgaan met pesten zijn vruchten af werpt maar dat preventieve maatregelen minstens zo belangrijk zijn om pesten tegen te gaan.

Pesten is van alle tijden maar net als onze leerlingen aan continue verandering onderhevig. Het pestprotocol moet dus ook gezien worden als een dynamisch document dat continu in ontwikkeling is. Ieder jaar zal het benoemd worden onder de medewerkers.

WANNEER SPREKEN WE OVER PLAGEN EN WANNEER OVER PESTEN?

PLAGEN

Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en gebeurt niet dag in dag uit. Bij plagen ben je gelijk aan elkaar; niemand is de baas. Ook liggen de rollen niet vast, de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder iemand pijn te willen doen en is daarom vaak leuk en grappig.

PESTEN

Bij pesten ben je niet gelijk aan elkaar. De pester is vaak sterker of ouder en heeft een grote mond. Anderen kijken vaak tegen de pester op. Pesten gebeurt ook vaak in een groep en telkens is dezelfde persoon de slachtoffer. De pester wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Pesten gebeurt vaker dan één keer, soms weken - of maandenlang. Het gebeurt meestal zo dat volwassenen het niet merken. Pesten heeft een groot effect. De gepeste voelt zich vaak eenzaam en verdrietig en is onzeker en bang. Pesten kan zelfs lichamelijke en psychische klachten veroorzaken.

SIGNALLEN VAN PESTEN

- Nergens aan mee mogen doen.
- Niemand wil naast de leerling zitten.
- Er wordt niet naar de leerling geluisterd.
- De leerling wordt door anderen belachelijk gemaakt.
- De leerling wordt fysiek lastig gevallen door anderen.
- Er worden grappen over de leerling gemaakt.
- De leerling wordt uitgescholden of uitgelachen.
- Spullen worden afgepakt of kapot worden gemaakt.
- Er wordt over de leerling geroddeld.
- De leerling wordt opgewacht en/of achtervolgd.

DE GEPESTE LEERLING, SIGNALLEN

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan andere leerlingen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in onveilige situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen.

Leerlingen die gepest worden, doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten, bijvoorbeeld: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet.

Een kind dat wordt gepest praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- Schaamte
- Angst dat de ouders met de school of met de pesters gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- Het probleem lijkt onoplosbaar
- Het idee dat het niet mag (klikken)

MOGELIJKE SIGNALLEN VAN GEPEST WORDEN (OOK VAN BELANG VOOR OUDERS)

- Niet meer over school vertellen thuis.
- Niet meer naar school willen.
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden.
- Slechtere resultaten op school dan vroeger.
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen.
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben.
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen.
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben.
- De verjaardag niet willen vieren.
- Niet alleen een boodschap durven doen.
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan.
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen.
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn.
- Zelf blessures scheppen om niet naar school te hoeven.

DE VERSCHILLENDE ROLLEN IN EEN PESTSITUATIE

De Pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.

- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

De gepeste leerling

Leerlingen die gepest worden hebben vaak andere interesses dan de meeste leeftijdgenoten of ze doen dingen anders. Ze zijn goed in vakgebieden of juist niet. Veel leerlingen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen tegen het pesten en stralen dat ook uit.

Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep en durven ze weinig of niets te zeggen, omdat ze bang zijn afgewezen te worden. Deze angst en onzekerheid worden verder versterkt door het ondervonden pestgedrag, waardoor de gepeste leerling in een vicieuze cirkel komt waar hij zonder hulp zeker niet uit komt.

Gepeste leerlingen voelen zich vaak eenzaam, hebben in de omgeving waarin zij gepest worden geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met hun leeftijdgenoten. Jongens die worden gepest behoren bijna nooit tot de motorisch sterk ontwikkelde leerlingen.

De pestende leerling

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en /of verbaal sterker dan de gepeste leerling. Meisjes pesten in drie kwart van de gevallen door middel van psychisch geweld (buitensluiten, roddelen) en voor de rest door middel van fysiek geweld. Bij jongens is het net andersom: in driekwart van de gevallen door middel van fysiek geweld en voor de rest door middel van psychisch geweld.

Pestende leerlingen stellen zich vaak agressief op en reageren dan met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven.

Agressieve pestende leerlingen zijn niet alleen fysiek sterker dan de rest van de klas, ze hebben ook vaak een slecht ontwikkeld empathisch (invoelend) vermogen, zijn impulsief en domineren graag andere kinderen.

Een pestende leerling heeft niet geleerd zijn agressie op een andere manier te uiten dan door het ongewenste pestgedrag te vertonen. Ook pestende leerlingen hebben op de langere termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pestende leerlingen maken geen normale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien ook voor henzelf.

De zwijgende middengroep

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij het actief pesten. Sommigen behouden enige afstand en andere leerlingen doen, uit angst of uit berekening, mee. Dit zijn de zogenaamde 'meelopers'. Er zijn ook leerlingen die niet merken dat er gepest wordt. Heel af en toe durft een leerling of een klein groepje leerlingen het op te nemen voor de gepeste leerling.

Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf slachtoffer te worden. Maar het komt ook voor dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor op de populariteit van de pestende leerling in kwestie mee te liften.

De medewerkers

Pesten is vaak een goed bewaard groepsgeheim: veel leerlingen weten dat in de groep wordt gepest, toch durft niemand het aan docent of ouder te vertellen. De medewerkers weten dus ook vaak niet dat er in de groep wordt gepest. En zien ze ongewenst gedrag, dan wordt het lang niet altijd als pesten geïnterpreteerd.

De ouders

Wanneer leerlingen worden gepest, durven ze dit in de meeste gevallen niet aan hun ouders te vertellen. Ze kunnen bang zijn dat hun ouders naar school gaan, het aan de mentor/mentrix vertellen en dat deze het verkeerd aanpakt. Ze schamen zich vaak dat hen dit overkomt. Soms denken ze dat ze het gedrag van de pestende leerling zelf hebben uitgelokt en het dus verdienen gepest te worden. Ouders behoren op de hoogte te zijn van signalen van pesten en stappen te weten die zij kunnen nemen.

DE 5 SPOREN AANPAK

Wij hebben er als school voor gekozen om de grotere pestgevallen aan te pakken via het 5 sporen model. Dit omdat het 5 sporenmodel in onze ogen recht doet aan alle betrokken partijen. Het onderstaande model maakt inzichtelijk welke stappen er genomen worden, in welke volgorde dit gebeurt, hangt af van de situatie.

1. Actie voorzien om pesten aan te pakken op school- en klasniveau.

- Betrokken volwassenen aanzetten tot ingrijpen en uitwisseling van informatie bij pesten.
- Werken aan een algemeen beleid van de school rond veiligheid en pesten waar de hele school bij betrokken is.

2. De ouders steunen.

- De ouders die zich zorgen maken, serieus nemen.
- Informatie en advies geven over pesten en de manieren waarop pesten kan worden aangepakt.
- Met school en ouders het pestprobleem aanpakken.
- Indien nodig ouders doorverwijzen naar deskundige ondersteuning.

3. Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.

- Naar het kind luisteren.
- Met het kind overleggen over mogelijke oplossingen.
- Samen met het kind werken aan oplossingen.
- Eventueel een sociale vaardigheidstraining om de weerbaarheid te vergroten.

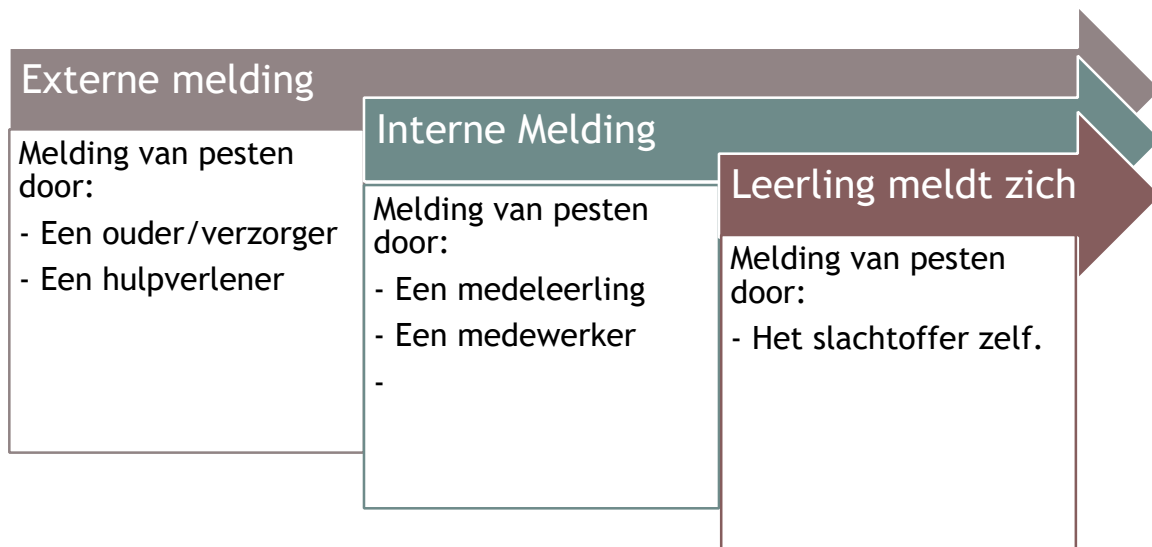
4. Steun bieden aan het kind dat zelf pest.

- Bespreken wat pesten voor een ander betekent, vergroten van het inlevingsvermogen.
- Helpen om op een positieve manier relaties te onderhouden met andere kinderen.
- Helpen om zich aan de regels en afspraken te houden.
- Eventueel een sociale vaardigheidstraining.

5. De middengroep, die snel mee pest of passief blijft, sensibiliseren.

- Praten over pesten en hun rol daarbij.
- Overleggen over mogelijke oplossingen en waar ze zelf een bijdrage bij kunnen leveren.
- Samen met de leerlingen werken aan oplossingen, waar ze zelf een actieve rol spelen.

Boon, T., De Geyter, M., De Vos, L., Truyts, C., Van den Eynde, T. (2012). *Begeleiden van kinderen*

Stappenplan na melding van pesten

1. De taak van de vakdocenten
2. De mentor
3. De anti pest coördinator
4. Schorsing
5. Schoolverwijdering

Dit stappenplan dient als richtlijn bij geconstateerd pestgedrag.

1. De taak van vakdocenten

De vakdocenten hebben vooral een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de mentor of de anti-pest coördinator om hulp en overleg in gang te zetten.

2. De mentor

Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband voert de mentor een gesprek:

1. De mentor praat eerst met de gepeste en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage I en II. Vervolgens regelt de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt.
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groepslid heeft.
4. De mentor legt de gevolgde stappen en de gemaakte afspraken vast in Magister (bij de gepeste leerling en de pester).
5. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor bij de anti-pestcoördinator en zullen er naar gepaste maatregelen gezocht worden.

3. De anti-pest coördinator

1. De anti-pest coördinator neemt de rol van de mentor over bij herhaling van het pestgedrag en wanneer het pesten, het klassenverband overstijgt.
2. Zij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
 - * confronteren
 - * mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
 - * helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten

4. In het contact met de gepeste wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters.
 5. Zij adviseert, indien nodig, zowel aan de pester als de gepeste, interne-/externe hulp
 6. In overleg met de mentor worden alle betrokken ouders op de hoogte gebracht wanneer er sprake is van recidief gedrag, verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervoltraject.
- Ook wordt de mogelijkheid van het doen van aangifte besproken.
7. Zij bespreekt de mogelijkheden voor een aanmelding bij het IOT (intern overleg team) met de ouders.
 8. Zij koppelt alle informatie weer terug naar de mentor en doet verslag via Magister.
 9. Als genoemde maatregelen onvoldoende effect hebben dan wordt dit gemeld bij de afdelingsleider.

4. Schorsing

Wanneer alle eerdere maatregelen onvoldoende effect hebben, kan na overleg met de directeur een schorsing als maatregel worden ingezet.

Hierop zal te allen tijde een gesprek volgen tussen ouders/verzorgers, leerling, conrector.

5. Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen in pestgedrag blijft vervallen, kan de rector overgaan tot een definitieve schoolverwijdering.

Zie voor de punten schorsing en schoolverwijdering ook het quadraamprotocol.

PREVENTIEVE AANPAK

De Mentor

- Op Lyceum Elst hebben de mentoren te allen tijde een duidelijke voorbeeldfunctie voor de sociale veiligheid in de klas.
- Binnen de methode Tumult is het thema 'pesten' opgenomen en zal behandeld worden met de klas. Waar ten alle tijden naar verwezen kan worden.
- In klas 1 t/m 3 wordt het thema 'digipesten' behandeld aan de hand van voorbeelden uit de actualiteit.
- De mentor gaat met zijn klas in de 1^e periode van het brugklasjaar op brugklaskamp.
- Tijdens de 1^e Le-week in November vindt er een respectdag plaats met als thema 'anti pesten', hierin zal ook het onderwerp social media en digipesten aan bod komen.

Zie blz. 16 'acties ter bevordering van een veilig leer/leefklimaat'.

De medewerker

Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de

omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag niet wordt geaccepteerd en waar docenten, onderwijsondersteunend personeel, coördinatoren en schoolleiding duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.

De basis is het handhaven van de omgangsregel en de schoolregels zoals die in de schoolgids vermeld staan.

Deze afspraken verbieden een aantal zaken vanwege hun ongewenst effecten. Deze moeten door allen worden nageleefd.

In en rond de school, tijdens pauzes en tussenuren wordt er door de conciërge en docenten gesurveilleerd en worden de leerlingen, bij het aanspreken op ongewenst gedrag, herinnerd aan de omgangsregel en de consequenties daarvan. Ook spreken we ons uit over het gedrag tijdens de reis van en naar school.

De medewerker zal zelf voorbeeldgedrag moeten laten zien en zich houden aan de schoolregels.

Het beleid

Het is belangrijk om het antipestbeleid, een onderdeel van Schoolveiligheidsbeleid, bij leerlingen, ouders en personeel bekend te maken.

Het antipestbeleid is toegankelijk door er naar te verwijzen in de schoolgids en het te publiceren op de website. Het is onderdeel van de beleidscyclus van de school waardoor het regelmatig geëvalueerd en eventueel bijgesteld wordt. Het onderwerp pesten en het antipestbeleid van de school is opgenomen in het scholingsaanbod voor het personeel als een onderdeel van hun deskundigheidsbevordering.

CURATIEVE AANPAK

Steun bieden aan de leerling die gepest wordt (via bewustmakingsgesprek) Het is belangrijk de leerling die gepest wordt serieus te nemen en een luisterend oor aan te bieden.

Neem duidelijk stelling tegen het pestgedrag en geef advies hoe te reageren op het pesten.

Geef de leerling die gepest wordt een duidelijk perspectief en laat weten dat het probleem serieus aangepakt wordt door duidelijk te maken dat je andere instanties binnen (en eventueel buiten) de school er bij betreft (mentor, leerlingbegeleider, vakdocenten, ondersteuningsteam, OOP etc).

Betrek de leerling die gepest wordt in het traject dat je wilt volgen: leg uit welke stappen je wilt nemen en wanneer je hem / haar er actief bij wilt betrekken.

Mogelijke stappen zijn:

– Een gesprek organiseren tussen degene die pest en degene die gepest wordt.

- Een klassengesprek en andere activiteiten organiseren met als doel de veiligheid in de klas weer te herstellen door de zwijgende meerderheid te mobiliseren. Dit moet niet op basis van het individuele geval maar moet een algemeen karakter hebben zodat de leerling die gepest wordt er niet op aangekeken kan worden (zie beneden bij 'de klas'). Het onderwerp de veilige school kan als maatschappelijk item besproken worden.
 - Een gesprek met de leerling die gepest wordt en zijn / haar ouders.
 - Een gesprek tussen de ouders van de leerling die gepest wordt en van degenen die pesten stimuleren.
- In overleg kan worden besloten een sociale vaardigheidstraining te volgen. Verwijzing loopt via de mentor en zorgcoördinator.

Aanspreken van de leerling die pest

In een eerste gesprek wordt de leerling die pest geconfronteerd met de beschuldiging van pesten en wordt hij/zij herinnerd aan de omgangsregel en de consequenties daarvan. Naar gelang de ernst van het vertoonde gedrag wordt er afgesproken dat het bij een gesprek en excuses tegenover de leerling die gepest is. Bij herhaling zal het alternatief voor straffen toegepast worden.

De leerling die gepest heeft biedt zijn / haar excuses aan in een gesprek met de leerling die gepest is. Of eventueel in een brief, als een gesprek niet mogelijk is. De situatie wordt vastgelegd in het leerling-dossier en gecommuniceerd aan de ouders in een gesprek of eventueel in een brief, als een gesprek niet mogelijk is.

In een vervolggesprek wordt nagegaan of er verbetering in het gedrag is opgetreden. Eventueel wordt een aantal nagesprekken gevoerd met als doel:

- Achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Het empathisch vermogen van de leerling die pest verder te ontwikkelen. Blijft de leerling pesten, dan zijn de daaropvolgende activiteiten datgene wat voortkomt uit het gesprek over "Het alternatief voor straffen".

Eventueel worden de ouders met hun kind bij dit gesprek op school uitgenodigd door de mentor of antipest coördinator. Doel is de ouders inzicht te geven in het gedrag van hun kind en te komen tot een gezamenlijke aanpak door de school en de ouders. In overleg kan externe deskundigheid ingeroepen worden om de leerling die pest verder te helpen zijn/haar gedrag te veranderen. De school kan als voorwaarde stellen dat er een sociale vaardigheidstraining gevolgd wordt, om de leerling binnen de veiligheid van de school te kunnen houden.

De klas

Deze groep bestaat uit:

- Leerlingen die mee pesten omdat ze met soortgelijke problemen worstelen, als degene die pest.
- Leerlingen die mee pesten uit zelfbescherming.
- Leerlingen die niet mee pesten maar die machteloos toezien; of ook over een minder goed ontwikkeld empathisch vermogen beschikken.
- Leerlingen die het opnemen voor degene die gepest wordt.

Hoewel er gelukkig ook klassen zijn waarin een (groep) leerling(en) het opneemt voor degene die gepest wordt, zijn er ook klassen waarin (bijna) iedereen weet dat er wordt gepest, maar dat niemand het aan ouder of docent durft te vertellen. Ook machteloosheid en een gebrekkig ontwikkeld empathisch vermogen kunnen oorzaak zijn dat een pestgeval niet gemeld wordt.

Soms zetten daders slachtoffers of klasgenoten onder druk er met niemand over te praten. Deze zwijgende groep kan bewust gemaakt worden van hun medeverantwoordelijkheid bij het doen stoppen van het pesten; door de leerlingen te wijzen op hun verantwoordelijkheid, bij te dragen aan het handhaven van onze omgangsregel. En dat het melden de handhaving van deze regel ondersteunt en niet gelijk is aan 'klikken'. Zo kunnen ze allen gaan letten op de aangegeven gedragingen van degenen die pesten en op de opgegeven plaatsen. Zodra één van hen iets ziet wat op pestgedrag lijkt, dient hij / zij het door te geven aan de hiervoor verantwoordelijke persoon (mentor / leerlingbegeleider). Deze voert een bewustmakingsgesprek met de betreffende leerling.

Op deze manier kan worden voorkomen dat de gepeste leerling het verwijt krijgt, dat hij / zij 'geklikt' heeft. Immers, anderen hebben het gezien en hun verantwoordelijkheid genomen.

Als je als docent / mentor in de klas wilt praten over pesten, kan het raadzaam zijn om een actuele pestsituatie in een bewustmakingsgesprek te bespreken aan de hand van onze omgangsregel en de suggesties om deze regel te handhaven. (Zie verder onder "Preventieve aanpak").

De medewerkers

Alle medewerkers dienen op de hoogte te zijn van het fenomeen pesten en onze "Preventieve aanpak". Zij dienen uitingen van gedrag zoals beschreven onder "Voorbeelden van specifiek pestgedrag" te herkennen en er stelling tegen te nemen. Zij geven signalen van pesten door aan de mentor. Zie verder het boven beschreven beleid.

Van medewerkers kan gevraagd worden extra op een leerling te letten en mee te helpen uit te vinden wie degenen zijn die de betrokken leerling lastig vallen.

De ouders

De ouders, van zowel de gepeste leerling als de leerling die pest, dienen ondersteund te worden.

Het is belangrijk om de ouders die zich zorgen maken over het gedrag van hun kind, serieus te nemen.

Zij moeten betrokken worden bij de aanpak van het pestgedrag zoals boven beschreven.

Ouders moeten op de hoogte gesteld worden van het Schoolveiligheidsbeleid waar het antipestbeleid een onderdeel van is. Dit kan via de schoolgids en de website van de school.

Ouders moeten informatie en advies krijgen over pesten en de manieren waarop het pesten kan worden aangepakt.

Acties ter bevordering van een veilig leer/leefklimaat Lyceum Elst

Activiteit	Wanneer	Wie
Vragenlijst schooltevredenheidonderzoek	1x per 2 jaar	Vanuit Quadraam voor alle leerlingen
Opdracht mentorlessen 'dit ben ik'	Start nieuw schooljaar	Klas 1 en 2
Brugklaskamp	1 ^e periode	Klas 1
Gelderse schoolvragenlijst	1 ^e Periode klas 1	Klas 1
Respectdag anti- pesten	Le week 1	Klas 1, 2 en mentoren
Teambuildings activiteit survival	1 ^e week van het nieuwe schooljaar	Klas 2 en 3
Thema 'pesten' binnen mentormethode Tumult	Naar behoefte van de klas/mentor	Mentoren klas 1 en 2
Oefeningen 'groepsgevoel, vertrouwen, teambuilding' in de dramalessen binnen de fases vorming, storming, norming.	1 ^e periode	Klas 1 en 2
Voorlichting teamleden 'veilige klas'	Start nieuw schooljaar	Mentoren klas 1 en 2
Contactgegevens vertrouwenspersonen + anti-pest coördinator zijn zichtbaar in de school voor alle leerlingen	Ten alle tijden	MT
Theatervoorstellingen met thema's rondom de persoonlijke ontwikkeling van een leerling en/of het sociale gedrag	Gedurende het schooljaar	Klas 1 t/m 4
Voorlichting - opdracht tegen cyberpesten		Klas 1 t-m 3
Bieden van een veilig leer/leefklimaat door het geven van het goede voorbeeld	Continu	Alle medewerkers
Anti-pestprotocol is duidelijk voor alle teamleden, ouders en leerlingen	Ten alle tijden	Anti-pestcoördinator
Preventieavonden		Ouders/verzorgers

DIGITAAL PESTEN OFWEL CYBERPESTEN

Wat is cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon, smartphone of andere devices. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- Via de sociale media (schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen, buitensluiten).
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van pestmail of het dreigen met geweld in chatrooms.
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal etc.
- ongewenst contact met vreemden.
- webcam-seks: ontvangen beelden kunnen worden opgeslagen en later misbruikt worden.
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pestmail.

Preventieve maatregelen

Tijdens de respectweek krijgen de 1^e en 2^e klassen voorlichting over het gebruik van social media. Verder zal er tijdens de mentorlessen structureel aandacht voor zijn door middel van een ´social media´ opdracht.

Het stappenplan bij cyberpesten

1. **Doe een melding bij de anti pest coördinator.** Mentor en coördinator overleggen samen wie van beide het probleem oppakt (bijv: Speelt het probleem zich in de mentorgroep af, dan kan de afhandeling door de mentor de voorkeur krijgen).
2. **Bewaar de berichten.** Vraag de leerling de berichten waarin het pestgedrag voorkomt te bewaren en te printen.
3. **Blokkeren van de afzender.** Leg de leerling zo nodig uit hoe hij de pestmail kan blokkeren.
4. **Probeer de dader op te sporen.** Soms is de dader te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden. Zorg dat er hierover contact wordt gelegd met systeembeheer, bijvoorbeeld via het MT.
5. **Neem contact op met de ouders van de gepeste leerling.** Geef de ouders voorlichting over welke maatregelen zij thuis kunnen nemen.
6. **De anti pestcoördinator doet melding en adviseert aangifte waar nodig.** In het geval dat een leerling stelselmatig wordt belaagd of als er sprake is van bedreiging, kunnen de ouders aangifte doen. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel of materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.
7. **Extra ondersteuning.** Verwijs de pester en/of de gepeste door naar het iot wanneer er verdere begeleiding nodig is.
8. **Maatregelen tegen cyberpesten**

De cyberpester valt ook onder het stappenplan zoals op blz. 10-11 vermeld.

Twijfel je hoe te handelen bij cyberpesten. Haal het woord 'cyber' weg, wat er over blijft is het gedrag en de situatie!

I - LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET DE GEPESTE

LEERLING

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester? Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft. Besteed hier aandacht aan.

II - LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET EEN LEERLING DIE

PEST

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- De leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan.
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde. Confronteren is:

- **Probleemgericht** en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- **Relatiegericht**. Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Gebruik de ik-vorm. Zeg: Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen hem en ik wil dat je daarmee ophoudt. **Zeg nooit: Je bent heel gemeen.** Je wilt duidelijk verder met de jongere.

Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.

- Specifiek blijven. Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- Veranderingsgericht. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc. Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Bied zo nodig hulp aan van de schoolmaatschappelijk werker (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

III - TIPS VOOR LEERLINGEN

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkomen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik een apart e-mailadres om jezelf te registreren op websites. Kies een e-mailadres dat niet je eigen voor- en achternaam volledig weergeeft.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je contactlijsten of vriendenlijsten.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of pestmail.
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan deze jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden. Plaats alleen neutrale foto's (geen sexy foto's) of beter nog; helemaal geen foto's waarop je gezicht herkenbaar is.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen
- en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder deze te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms'jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP- adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over pestmail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of afdelingsleider toe op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?

IV - LINKS VOOR BRUIKBARE ADRESSEN BIJ PESTEN

Algemene zoekpagina's

- www.pesten.startkabel.nl
- www.pesten.startpagina.nl

Pesten (algemeen)

- www.pestweb.nl

Website met informatie, advies en tips over pesten voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten.

- www.pesten.net

Cyberpesten / veilig internetgebruik / veilige school

- www.stopdigitaalpesten.nl

Campagne van SIRE (Stichting Ideële Reclame)

- www.digibewust.nl

Een informatieve site van het Ministerie van Economische zaken, over het veilig gebruik van internet.

- www.ppsi.nl

PPSI is het expertisecentrum van het APS op het gebied van het voorkomen en bestrijden van seksuele intimidatie en seksueel misbruik in het onderwijs. Je kunt er ook terecht voor informatie over pesten, agressie, geweld, discriminatie en racisme.

- www.schoolenveiligheid.nl

Centrum School en Veiligheid verzamelt en verspreidt informatie en deskundigheid op het gebied van schoolveiligheid.

- www.veilig.kennisnet.nl

Films met als thema pesten

Bluebird (2004)

Mean creek (2005)

Mean girls (2006)

Spijt! Carry Slee

BETROKKEN FUNCTIONARISSEN

Antipest coördinator: de heer J. van den Bovenkamp
j.vandenbovenkamp@lyceumelst.nl

Vertrouwenspersoon: de heer Lobo van Vliet g.lobovanvliet@lyceumelst.nl

Ondersteuningscoördinator: mevrouw C. Tieleman c.tieleman@lyceumelst.nl

Teamleider mavo onderbouw: de heer M. Derkse m.derkse@lyceumelst.nl

Teamleider mavo bovenbouw : mevrouw M. van Norel m.vannorel@lyceumelst.nl

Teamleider havo/vwo onderbouw: de heer Freijse d.freijse@lyceumelst.nl

Teamleider havo/vwo bovenbouw: de heer Reusen j.reusen@lyceumelst.nl

Eindverantwoordelijke functionarissen

Conrector onderbouw: de heer C. Sprakel c.sprakel@lyceumelst.nl

Conrector bovenbouw: de heer W. Claessens w.claessens@lyceumelst.nl

Rector: de heer JM. de Wit info@lyceumelst.nl

